

Vragenboekje

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Dit examen bestaat uit 22 vragen en een vertaalopdracht.
Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

- Regel 395 *coniugis augurio*
- 2p 1 Citeer uit het vervolg van de tekst het Latijnse woord waaruit blijkt dat Deucalions uitleg van het orakel dat in de voorafgaande verzen door Themis is gegeven, juist is.
- Regel 396–397 *adeo caelestibus ambo diffidunt monitis*.
In een oudere Nederlandse vertaling worden deze regels als volgt vertaald:
„zoozeer van verschillend vertrouwen zijn ze in den godd'lijken raad.”
- 2p 2 Op welk punt verschilt deze vertaling inhoudelijk van het origineel? Ga in je antwoord zowel in op de vertaling als op de Latijnse tekst.
- Regel 397 *sed t/m nocebit?* en regel 400 *quis t/m vetustas?*
De vragen verschillen van elkaar wat het vertelperspectief betreft.
- 2p 3 Leg dat uit. Ga in je antwoord in op beide vragen.
- Bij veel van de metamorfosen van Ovidius spelen aetiologische motieven een rol.
- 2p 4 Leg uit dat dit ook in regel 414–415 het geval is.

Tekst 2

- 3p 5 Wijs in de woorden van Arachne in regel 37–42 drie voorbeelden aan van dramatische ironie.
- Regel 44–45 *venerantur t/m nurus*
- 2p 6 Welke functie heeft deze mededeling binnen het verhaal?
- Regel 44 *Pallada*
- 2p 7 Vervang deze eigennaam door een van de onderstaande Latijnse voornaamwoorden.
- A eam
  - B eum
  - C se
  - D suum
- Regel 46–49 *subitusque t/m ortu*.
Deze regels vallen uiteen in een hoofdzin en twee bijzinnen.
- 2p 8 Citeer het tekstelement uit de hoofdzin, waarmee *cum primum* (regel 48) correspondeert.
- Regel 46 *invita*
- 2p 9 Leg uit dat *invita* een voorbeeld is van enallage (hypallage).
- Wanneer goden en godinnen zich tot mensen wenden, doen zij dat vaak in vermomming. Een typerend voorbeeld hiervan uit de epische traditie vinden we in de *Ilias*, boek 3, 383–389:
„Aphrodite zelf ging Helena roepen. Zij vond haar op het hoge bolwerk, omringd door Trojaanse vrouwen. Aphrodite greep haar bij de zoetgeurende mantel en stootte haar aan. Zij had zich vermomd als een oude vrouw, zeer geliefd aan haar meesteres; zij placht voor Helena de zachte wol te spinnen, toen zij nog in Sparta woonde. Zo vermomd sprak tot haar de godin.”
- 2p 10 In welk opzicht verschilt de beschrijving door Ovidius in regel 26–28 van het hierboven geciteerde voorbeeld uit de *Ilias*? Ga in op beide teksten.

Tekst 3

Regel 576 *reditus*

Metrisch gezien had Ovidius ook de vorm *reditum* kunnen gebruiken.

- 2p 11 Leg uit dat de vorm *reditus* het pathetische karakter van regel 573–576 ondersteunt.
- 2p 12 Citeer het tekstelement waarnaar *hoc solum* (regel 582) verwijst.
- 2p 13 Citeer uit het voorafgaande het Latijnse adiectivum waarmee *veros* (regel 588) een tegenstelling vormt.
- 1p 14 Scandeer regel 599.
- 1p 15 Maak duidelijk dat het metrum van vers 599 de inhoud ondersteunt.

Een commentator merkt naar aanleiding van regel 619–620 op:

„Iedereen zal het er mee eens zijn dat Ovidius hier een knappe beschrijving heeft gegeven; maar hij bederft meteen het effect ervan door het al te gekunstelde karakter van wat hij erop laat volgen.”

- 2p 16 Leg uit wat gekunsteld genoemd kan worden in regel 621.

De eigenschappen die Iris in regel 623–625 opsomt, wanneer zij Somnus aanspreekt, lijken in tegenspraak te zijn met de opdracht die zij hem komt brengen.

- 2p 17 Leg dat uit; baseer je antwoord op je kennis van het vervolg van het verhaal.

Tekst 4 en tekst 3

- 2p 18 Citeer uit tekst 4 twee tekstelementen die inhoudelijk in verband gebracht kunnen worden met *qui nullus erat* (tekst 3, regel 579).
- 2p 19 Tekst 4, regel 5–6 Iedere morgen, iedere middag en iedere avond liep en rende Alcyone Welk taalkundig gegeven in tekst 3, regel 577–581 heeft Ransmayr ertoe gebracht zo nadrukkelijk gebruik te maken van een anafoor?

Algemeen

Naar aanleiding van een van de metamorfosen van Ovidius merkt L. Barkan op: „Het universum is verdeeld in lagen – in dit geval een goddelijke, een menselijke en een dierlijke laag – en de metamorfose is het middel om individuele personen van de ene laag naar de andere te verplaatsen.” (*Leonard Barkan, The Gods Made Flesh*)

- 3p 20 Op welke drie van de onderstaande episoden is deze stelling van toepassing?
- A de Actaeon-episode
  - B de Arachne-episode
  - C de Ceyx-episode
  - D de Niobe-episode
  - E de Orpheus-episode
  - F de Pygmalion-episode
- 3p 21 Breng de volgende namen en begrippen met elkaar in verband: Augustus, Epistulae ex Ponto, error, Tomi. Gebruik bij voorkeur niet meer dan 50 woorden.

Let op: de laatste vraag en de vertaalopdracht van dit examen staan op de volgende pagina.

Afbeelding

- 2p **22** Welke scène is hier afgebeeld? Vermeld tevens de namen van de drie godheden die op de voorgrond zijn afgebeeld.

Tekst 5

Bestudeer tekst 5 met de inleiding en de aantekeningen.

- 45p Vertaal regel 632 t/m 647.

Einde
